

วรรณคดีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในการศึกษา การรู้จักคำและออกเสียงภาษาไทย กลางของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดสุรินทร์ การศึกษาวรรณคดีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จำเป็นซึ่งจะครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การรู้จักคำ (Recognition) การออกเสียง (Pronunciation) การศึกษาเปรียบเทียบการออกเสียงภาษาเขมรกับภาษาไทย และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การรู้จัก

ความหมายของการรู้จัก ได้มีผู้ให้ความหมายของการรู้จัก (Recognition) ไว้ดังต่อไปนี้

อาจารย์ภาคจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง¹ ได้อธิบายไว้ว่า "Recognition คือการจำได้ในลักษณะที่รู้สึกคุ้นเคยกับสิ่งนั้นมาก่อน การจำแบบนี้มีกระบวนการที่ซับซ้อนและเกิดขึ้นแบบอัตโนมัติ เช่น เมื่อพบคนหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เคยเห็นมาก่อนจะจำได้ทันทีว่าเคยรู้จักมาก่อน"

ชัยพร วิชชาวุธ² ได้ให้ความหมายไว้ว่า "Recognition คือ การรู้สึกคุ้นเคยประสพกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อน เมื่อประสพกับสิ่งนั้นอีกครั้ง"

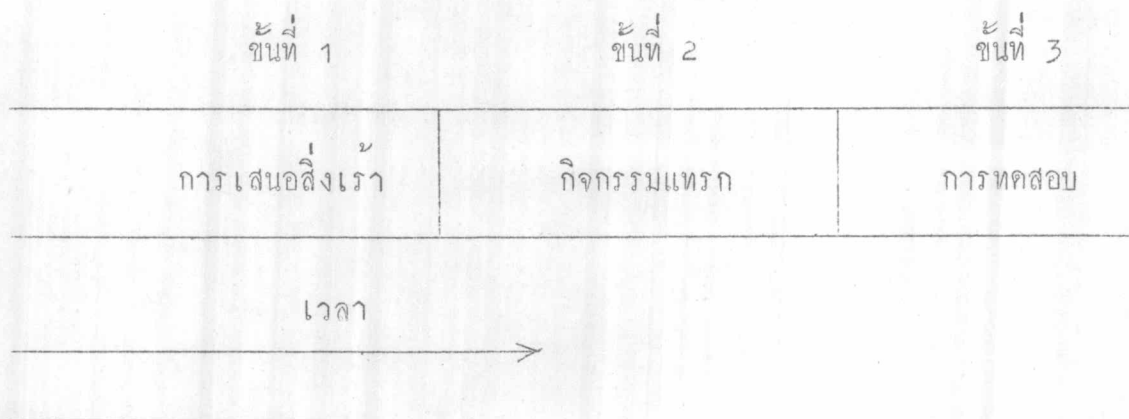
¹คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520), หน้า 134.

²ชัยพร วิชชาวุธ, ความจำมนุษย์ (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 124.

ดีส์และฮัลส์¹ (Deese and Hulse) ได้กล่าวไว้ว่า "Recognition คือ ความสามารถที่จะบอกได้ว่าสิ่งที่พบใหม่นี้ หรือสิ่งเร้าใหม่นี้ เป็นสิ่งที่เคยประสบมาก่อนอย่างแท้จริงหรือเปล่า โดยใหญ่ถูกทดลองเป็นผู้ตอบ"

วิธีทดสอบการรู้จัก

การรู้จักหรือจำได้ (Recognition) เป็นพฤติกรรมหนึ่งของความจำ ความจำเป็นพฤติกรรมที่ไม่อาจเห็นได้โดยตรง แต่นักจิตวิทยาได้พยายามหาวิธีวัดซึ่งเป็นเพียงการอุปมานได้จากพฤติกรรมภายนอก² ว่ารู้จักหรือไม่ หรือรู้จักมากน้อยเพียงไร วิธีการวัดหรือวิธีปฏิบัติเพื่อวัดความจำจะทำให้เกิดผลที่แตกต่างกันออกไป³ อย่างไรก็ตาม การศึกษาความจำส่วนใหญ่เป็นแบบการทดลอง ลำดับขั้นของการทดลองแบ่งได้เป็นสามขั้นตามเวลาดังนี้

¹Jame Deese and Hules, The Psychology of Learning, 2d ed. (New York : McGraw-Hill Book Co., 1967), p. 380.

²เดโช สวานานนท์, จิตวิทยาทั่วไป (พระนคร : โรงพิมพ์เจริญธรรม, 2510), หน้า 15.

³John A. McGeoch, The Psychology of Human Learning, 2d ed. Arthur L. Iron (New York : Longmans, Green and Co., 1958), p.356.

ขั้นที่ 1 : การเสนอสิ่งเร้า คือการเสนอสิ่งที่ต้องการให้จำให้กับผู้รับการทดลองเป็นครั้งแรก เพื่อให้ผู้รับการทดลองประสพกับสิ่งนั้น หรือถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งเข้าใจยาก ก็ต้องให้ผู้รับการทดลองเรียนจนรูสิ่งนั้นเสียก่อน หากผู้รับการทดลองประสพกับสิ่งนั้นหรือถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งเข้าใจยาก ก็ต้องให้ผู้รับการทดลองเรียนรูสิ่งนั้นเสียก่อน หากผู้รับการทดลองยังมีใครประสพ ไม่เคยรับรู้หรือไม่เคยเรียนรูในสิ่งที่ต้องการให้จำ พอถึงขั้นทดสอบผู้รับการทดลองย่อมไม่สามารถตอบได้ว่าสิ่งที่ให้จำนั้นคืออะไร เช่น คนที่ไม่เคยอ่านหรือฟังเรื่องสามก๊กย่อมไม่ทราบว่าเล่าปี่คือใคร ที่ไม่ทราบหาใช่ผลของการจำไม่ได้ไม่แต่เป็นผลของการที่ยังไม่เคยประสพหรือยังไม่เคยเรียนรูทางหาก ดังนั้นในการทดลองเกี่ยวกับความจำ ขั้นเสนอสิ่งเร้ามีความจำเป็นอย่างมาก

ขั้นที่ 2 : กิจกรรมแทรก หลังจากเสนอสิ่งเร้าแก่ผู้รับการทดลองแล้ว ขั้นที่ตามมาคือให้ผู้รับการทดลองทำกิจกรรมอย่างอื่นเป็นกิจกรรมสอดแทรกระหว่างขั้นที่ 1 และขั้นที่ 3 กิจกรรมนี้อาจเป็นกิจกรรมที่ป้องกันมิให้ผู้รับการทดลองมีโอกาสดทวนสิ่งที่ประสพ รับรู้ หรือเรียนรูในขั้นที่ 1 หรืออาจเป็นกิจกรรมที่ดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติได้ ระยะเวลาอาจเป็น 2-3 นาที หรือยาวเป็นวัน เดือน ปีก็ได้ แล้วแต่จุดมุ่งหมายของการทดลอง

ขั้นที่ 3 : การทดสอบ ในการทดสอบในขั้นที่ 3 จะบ่งชี้ว่าผู้รับการทดลองจำสิ่งที่เสนอในขั้นที่ 1 ได้มากน้อยเพียงใด ในขั้นทดสอบนี้จะให้ผู้รับการทดสอบความจำแบบใด ซึ่งวิธีทดลองความจำมี 3 วิธีคือ การรู้จัก (Recognition) การระลึก (Recall) และการเรียนรู้ซ้ำ (Relearning)¹

แอนเดรียส์² ได้อธิบายไว้ว่าในการทดสอบการรู้จัก (Recognition test) จะต้องแสดงสิ่งของหรือวัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่เคยประสพ

¹ชัยพร วิชาวุธ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 3-4.

²Burto G. Andreas, Experimental Psychology (New York : John Wiley & Sons. Inc., 1960), p. 446.

มาก่อนก่อนผู้ได้รับการทดลอง และในการแสดงนี้อาจจะมีสิ่งของหรือเหตุการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพิ่มขึ้น เพื่อให้ผู้รับการทดลองสามารถแยกแยะและบอกได้ว่าตนเองจะรู้จักอะไรมาก่อน สำหรับเด็กนั้นในการที่จะบอกวาทะนั้นจะต้องมีวัสดุหรืออุปกรณ์แสดงให้เห็น เด็กจะไม่สามารถบอกวาทณ์เองได้โดยไม่มีวัสดุหรืออุปกรณ์แสดงให้ดู คะแนนของการรู้จักขึ้นอยู่กับระดับความเหมือนของวัตถุที่นำมาเสริมกับวัตถุที่ต้องการทดลองว่าเด็กรู้จักหรือไม่ และวัตถุที่นำมาเสริมนี้ช่วยให้เด็กมีโอกาสได้พบและทำให้เด็กรู้จักวัตถุต่าง ๆ มากขึ้น

การออกเสียง

ความหมายของการออกเสียง สอ เสถบุตร¹ ได้ให้ความหมายของการออกเสียงไว้ดังนี้ "การออกเสียง (Pronunciation) คือการออกเสียงคำพูด" การออกเสียงคำพูด เป็นพฤติกรรมในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งใช้ระบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้แก่ เสียง ภาษา อากัปกิริยา เป็นต้น เพื่อนำความรู้สึกนึกคิดถ่ายทอดซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลกับบุคคล ในการออกเสียงถ้อยคำแต่ละคำจะต้องถูกต้องตามหลักภาษาที่ใช้ในการพูดนั้น²

การพัฒนาทางภาษา ก่อนที่คนเราจะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารกันได้นั้น ได้มีขั้นตอนในการพัฒนาทางภาษามาก่อน ซึ่งอาจแบ่งได้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเปล่งเสียงก่อนการพูดภาษา (Prelinguistic Utterance) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กเริ่มส่งเสียงร้องการโต้ตอบอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ แต่ส่วนมากเป็นเครื่องสื่อสารความรู้สึก คือเด็กจะเริ่มส่งเสียงไม่มีความหมายเป็นพื้นเสียงธรรมชาติไม่มีเสียงสูงต่ำ เริ่มเล่นเสียงเริ่มเรียนคำง่าย ๆ

001980

¹So Sethaputra, New Model English-Thai Dictionary (Bangkok: Thai Watana Panich Press Co.Ltd., 1977) p. 426.

²กรมฝึกหัดครู, คู่มือครูภาษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514), หน้า 267.

เช่น พ่อ แม่ และบางครั้งเพื่อความเข้าใจของตัวเองเท่านั้น แต่ไม่สื่อความหมายสำหรับผู้อื่น

2. การพัฒนาการพูดภาษาในระยะเริ่มแรก (Early Linguistic Development) ระยะ 1-5 ปี เริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคง่าย ๆ เช่น แม่มา พ่อไป แต่ส่วนมากจะพูดคำเดียวมากกว่าคำยาว ๆ ในการวิจัยปรากฏว่าเด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาถึงเป็นคำกริยาที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ไป กิน และต่อมาก็เป็นคำคุณศัพท์ วิเศษณ์สรรพนาม สันธาน บุพบท ปรากฏระยะหลังและเมื่อเข้าโรงเรียนภาษาของเด็กวัยเริ่มเรียนเริ่มเป็นประโยค แต่จะผิดทักษะในการออกเสียงมากกว่าอย่างอื่น

3. การพัฒนาการพูดในระยะหลัง (Later Linguistic Development) ระยะ 5-11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนแล้ว ในระยะ 5-8 ปี เด็กมีการพัฒนาทางภาษามากขึ้น เด็กเริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่านความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์ และในระยะหลังเริ่มศึกษาคำศัพท์ต่าง ๆ เริ่มเข้าใจความหมายนามธรรมของคำศัพท์มากขึ้น เริ่มเข้าใจถึงคำเหมือน ฯลฯ

4. การพัฒนาการสร้างประโยค (Development of Syntax) ระยะตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มศึกษาไวยากรณ์อย่างแท้จริงและสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น¹

ทฤษฎีการพัฒนาการทางภาษา การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาพูดของตนได้นั้น ได้มีผู้ศึกษาและได้ตั้งทฤษฎีการพัฒนาทางภาษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism theory หรือ Autistic theory) ของ โอ โฮบาร์ท โมเรอร์ (O Hobart Mowere) นักจิตวิทยาชาวสหรัฐอเมริกา ได้สรุปไว้ว่า การเรียนรูการพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะโคทำเช่นนั้นและเชื่อว่าความสามารถในการฟัง และความเพิลิคเพิลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเอง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการทางภาษา

¹พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, จิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 96-98.

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้น เกิดขึ้นได้หลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียดคือ เลวิด (Lewis) การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเอง เป็นปรุขมปกติช่วงความสนใจของเด็กสั้นมาก เพื่อที่จะชดเชยเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำ ๆ กัน จึงทำให้เด็กมักพูดซ้ำ ๆ ในระยะการเล่นเสียง และในช่วงนี้เด็กก็ได้รับการฝึกหัดให้พูดเป็นคำ เด็กพอใจก็จะตอบสนองด้วยการเลียนแบบ

3. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่าเด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับ การเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดคุยทำนองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ธอร์นไคค์ (Edward L. Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผลอมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลในทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจึงมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อย¹

กระบวนการเรียนภาษาพูด ในการเรียนภาษาพูดของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกันได้นั้น มีกระบวนการการเรียนภาษาพูดตาม

ภาค

¹ ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม, พัฒนาการทางภาษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เนืองอักษร, 2519), หน้า 31-35.

ตามลำดับขั้นดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงคำพูดตามเสียงที่ได้ยิน
2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนการออกเสียงอย่างเดียว แต่เลียนท่าทาง นิสัยใจคอ จากบุคคลที่ตนเลียนภาษานั้น
3. การเรียนพฤติกรรมตอบสนองพร้อมๆ กับสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple response learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า โดยพยายามลองใช้วิธีอะเครืองแปลงเสียงต่าง ๆ นั้นให้ทำงานสัมพันธ์กันหลายส่วน ไค่แก่ส่วนสมองที่มองเห็น ได้ยิน สัมผัสความจำ การทำริมฝีปาก สีหน้า ท่าทาง ลายตา คืออย่างไร เด็กจะพยายามทำตาม
4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธ์ภาวะ (Assosiative Learning) เด็กเรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำ ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่าตุ๊กตาได้ทันทีเมื่อเมียนตุ๊กตาให้แล้วบอกว่า "ตุ๊กตา" เด็กก็จะจำได้และเรียนรู้ได้
5. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question-Answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาไปบ้างแล้วเกิดความรู้ ความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล ซึ่งเด็กในวัย 6 ขวบจะมีอารมณ์อยากดูอยากเห็นมาก จึงชอบถาม ผู้ปกครองควรสนองตอบอารมณ์เช่นนี้ของเด็ก จะช่วยในการพัฒนาภาษาของเด็กให้ดีขึ้น
6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงการปฏิบัติ เด็กอาจจะปฏิบัติถูกบ้าง ผิดบ้าง ควรมีวิธีเร้าใจและชมเชยเมื่อเขาออกเสียงได้ถูกต้อง
7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นการง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้อันเกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น รู้จักโกอยู่แล้ว ก็สอนให้รู้จักเบ็ด และห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่างกัน เด็กจะจำได้เร็ว และมีความคิดเป็นระเบียบ¹

¹ ศรีเรือน แก้วกังวาล, จิตวิทยาฝ่ายภาษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2519), หน้า 127-133.

จากทฤษฎีและกระบวนการเรียนภาษาของเด็กที่กล่าวมาแล้ว เด็กแต่ละคนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไวยากรณ์จะมีพื้นฐานการพูดตามภาษานั้น ซึ่งเด็กแต่ละคนจะเคยชินกับการออกเสียง การใช้ระดับเสียง และแบบสร้างประโยคภาษาเดิมเมื่อต้องเรียนภาษาใหม่ก็จะโอนความเคยชินในภาษาเดิมมาสู่ภาษาใหม่ด้วย¹ ซึ่งตรงกับ ผลการวิจัยของ วานิดา กองพลพรหม เรื่อง "การศึกษาของคนไทยที่พูดเขมร" พบว่า การอ่านภาษาไทยกลางของเด็กจะอ่านด้วยสำเนียงอ่านที่ไม่ถูกต้องตามเสียงวรรณยุกต์ไทย ระดับเสียงที่เปล่งออกมาจะคล้ายกับระดับเสียงที่ใช้อยู่ในภาษาเขมร เช่นบางคนออกเสียง "ข" เป็นเสียง "ค" เป็นต้น²

การศึกษาเปรียบเทียบการออกเสียงระหว่างภาษาไทยกับภาษาเขมร

หลักการออกเสียงภาษาเขมร

พยัญชนะ

พยัญชนะเขมรแยกเสียงเป็นเสียงอโฆณะกับเสียงโฆณะ พยัญชนะโฆณะ (ยกเว้น ฌ) ออกเป็นเสียง โอ (ชาวพระตะบองออกเสียงเป็นอัว) พยัญชนะอโฆณะ ออกเป็นเสียง ออ ดังนี้

พยัญชนะอโฆณะ

ก (กอ)	ข (ขอ)
จ (จอ)	ฉ (ฉอ)
ฎ (คอ)	ฐ (ถอ)

พยัญชนะโฆณะ

ค (โก)	ฌ (โฆ)	ง (โง)
ช (โจ)	ฉ (โฌ)	ญ (โญ)
ท (โค)	ฒ (โฑ)	ณ (นอ)

¹Fongfung Kruatrachu, "Thai and English : A comparative study of Phonology for Padagogical Application," (Doctoral Dissertation, Indiana University, 1960), p. 10.

²วานิดา กองพลพรหม, เรื่องเดียวกัน, หน้า 60.

พยัญชนะอโฆษะ

ท (ทอ) ภ (ภอ)
 บ (บอ) ผ (ผอ)
 ส (สอ) ห (หอ)
 ฟ (ลอ) อ (ออ)

พยัญชนะโฆษะ

ท (โต) ฐ (โท) น (โน)
 พ (โป) ภ (โภ) ม (โม)
 ย (โย) ร (โร) ล (โล) ว (โว)

เมื่อพยัญชนะเหล่านี้ผสมสระก็ตาม ควบคำกันเองก็ตาม มีตัวสะกดบางรูปก็ตาม เสียงย่อมเปลี่ยนไปต่าง ๆ ดังนี้

พยัญชนะกับสระ

พยัญชนะอโฆษะ เช่น ก ผสมกับสระ ออกเสียงดังนี้

อักษร	ก	กา	กิ	กี	กึ	กือ	กุ	กู	กัว	เก็	เกือ
เสียงอ่าน	กอ	กา	เกะ	เก็ย	เกอะ	เกอ	โกะ	โก	กัว	เกอ	เกือ
อักษร	เก็	เก	แก	ไก	โก	เกา	กั	ก	กำ	กะ	
เสียงอ่าน	เก็ย	เก	แก	ไก	โก	เกา	กม	ก้อม	กำ	กะ	ห

พยัญชนะโฆษะ เช่น ค ผสมกับสระ ออกเสียงดังนี้

อักษร	ค	คา	คิ	คี	คึ	คือ	คุ	คู	คัว	เค็	เคือ
เสียงอ่าน	โก	เก็ย	กึ	กึ	กึ	กึ	กู	กู	กัว	เกอ	เกือ
อักษร	เค็	เค	แค	ไค	โค	เคา	ค	ค	คำ	คะ	
เสียงอ่าน	เก็ย	เก	แก	กึย	โก	โก้ว	กม	ก้อม	เก็ม	เก็ยะ	ห

พยัญชนะเหล่านี้อาจแปลงสภาพจากอโฆษะ หรือโฆษะมาเป็นโฆษะ หรืออโฆษะได้ ถ้าใช้เครื่องหมายบางรูปกำกับ คือ

เครื่องหมายมุสิกตันต์ " ใส่ข้างบนพยัญชนะโฆษะ 8 เสียง คือ ฐ ฑ ฒ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ฌ ฎ ฏ ที่ควรออกเสียงโอเป็น โง โญ โน โม โย โว โล

โว ใ ให้เป็นเสียง ออ คือ งอ ญอ นอ มอ ยอ รอ ลอ วอ แต่ถาพยัญชนะ
ทั้ง 8 มีรูปสระอยู่ข้างบนอักษร ต้องเปลี่ยนมุสิกหัตต์เป็น ' ไวข้างใต่อักษร เช่น นี้ น้ำ
นี้ ญี้ กับ นี้ นี้ นี้ นี้ น้ำ

เครื่องหมายตรีศัพท ไส้ข้างบนพยัญชนะอโฆชะ 3 เสียง คือ ส ห อ ที่
ออกเสียงเป็น สอ หอ ออ ใ ให้เป็นเสียงพยัญชนะโฆชะ คือ โอ เป็น โส โห โอ
แต่ถามีรูปสระอื่นอยู่ข้างบน ต้องเปลี่ยนเครื่องหมายตรีศัพทเป็น ' ไวใต่ตัวอักษร เช่น
ลี (คงออกเสียงลี อย่างเสียงโฆชะ ไม่ใช่ เชีย อย่างอโฆชะ)

พยัญชนะต้น 2 เสียง อาจเป็นเสียงควบกล้ำหรือนำกันมา ออกเสียงดังนี้

1. พยัญชนะอโฆชะนำอโฆชะหรือพยัญชนะโฆชะนำโฆชะ เสียงคงเป็น
อโฆชะ และโฆชะตามเดิม เช่น ขจร (อโฆชะนำอโฆชะ) เป็น ขจอร์ ฤษ (โฆชะ
นำโฆชะ) เป็น โพน

2. พยัญชนะอโฆชะนำโฆชะที่เป็น ง ญ น ม ย ร ล ว ทั่วตาม
ออกเสียงตามเสียงอโฆชะ คือออกเสียงเป็นเสียง ออ เช่น ฤษ เป็น ฤษอ

3. พยัญชนะอโฆชะนำโฆชะอื่น ๆ ทั่วตามออกเสียงเป็นโฆชะตามเดิม คือ
เป็นเสียง โอ เช่น ขช เป็น ขจ

4. พยัญชนะโฆชะนำอโฆชะ ทั่วตามคงออกเสียงเป็นอโฆชะตามเดิม คือ
เป็นเสียง ออ เช่น ลอ เป็น ลออ

พยัญชนะตัวสะกดมักจะมีส่วนสัมพันธ์กับสระ บางทีกับพยัญชนะต้นด้วย

ส สะกด ไม่ออกเสียง ส แต่จะออกเสียงอย่าง (วิสรรค) ในสันสกฤต
คือ เป็นเสียงลมหายใจแรง ๆ และในสระมักเป็นเสียงสั้นลง ถ้าหากมากับสระเสียงยาว
เช่น มาส เป็น เมยะส, โปรส เป็น โประส

ร สะกด มักไม่ออกเสียง เช่น การ เป็น กา

ก สะกด ถ้ามากับสระเสียงสั้นมักไม่ออกเสียง ก เช่น ปรากฏ เป็น
ประกั แต่ถ้ามากับสระหน้า เช่น อี เอ แอ เสียง ก สะกดบางทีออกเสียง
คล้าย จ สะกดแบบเขมร เช่น แมก เป็น เมจ

จ สะกด ออกเสียงเหมือน จ ควบ ฉ เช่น กัจ เป็น กัจย ไม่ใช่
เสียงแมกคตัวอย่างของเรา

ญ สะกด ออกเสียงอย่างแมกน แต่เป็นเสียงขึ้นจมูก

ล สะกด กระทบคลื่นอย่างเสียง 1 ของอังกฤษ

พยัญชนะตัวสะกดที่มากับสระและมีเครื่องหมายกำกับเสียงสระ จะออกเสียง
ต่าง ๆ กันไป ถ้าพยัญชนะตนเป็นพยัญชนะโฆมะหรือโฆมะต่างกันดังนี้

สระอา มีเครื่องหมายรัศสัญญา บนตัวสะกด เสียง อา ที่กลายเป็นเสียง
อะ อาจออกเสียงต่างไปตามพยัญชนะตนกับตัวสะกด

ก. ถ้ามากับพยัญชนะโฆมะตัวสะกดไม่จำกัด (ยกเว้น ง) เสียง ภา-
คงเป็นเสียงสั้น คือเสียง อะ เช่น กัจ เป็น กัจ แต่ถ่า ง สะกด เขียนรูป
่าง เช่น ก่าง เป็น ก้าง

ข. ถ้ามากับพยัญชนะโฆมะ ตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค ก ออกเสียงเป็น
เอียะ อย่างเสียง อะ โฆมะ เช่น คาก เป็น เกียก ถ้าเป็น ง สะกดเขียนรูป
ก้าง เช่น ค่าง เป็น เกียง

ค. ถ้ามากับพยัญชนะโฆมะและตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรคอื่น ๆ นอกจาก
ก กับ จ คือ เป็นพยัญชนะวรรค ฎ ท ฬ กับ ล ส ฬ ออกเสียงเป็น
เอือะ เช่น มาน เป็น เมอิน ชาติ เป็น เทือค

สระอะ มีไม่หันอากาศหรือเครื่องหมายสังโยคสัญญากำกับ คงออกเสียง เป็น อะ อย่าง ำ ข่างคน โดยเฉพาะในคำบาลีสันสกฤต ที่พยัญชนะต้นเป็น อโฆมะ แต่ถาเป็นโฆมะและตัวสะกดต่างกัน จะออกเสียงต่างกันไป ดังนี้

ก. ถามากับพยัญชนะอโฆมะ ตัวสะกดไม่จำกัด คงออกเสียง จะ เช่น สัจฺช เป็น สัจ

ข. ถามากับพยัญชนะโฆมะ ตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค ก ออกเสียงเป็น เอียะ ตามเสียงอโฆมะ เช่น ยกฺช เป็น เยียก

ค. ถามากับพยัญชนะโฆมะตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค จ ออกเสียง เป็น เอะ เช่น พัจฺฉ เป็น เป็จ คำบาลีสันสกฤตบางคำถึงไม่ใช้ไม่หันอากาศก็ คงออกเสียง เอะ เช่น วจฺจ เป็น เว็จ

ง. ถามากับพยัญชนะโฆมะ ตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค ฎ ฏ ฑ ฒ ฒ ฬ ออกเสียงเป็นเอือะ เช่น พัทธ เป็น เปือค บางคำไม่ใช้ไม่หันอากาศก็คงออกเสียง เอือะ เป็นคนชชาติ เป็น เกือนเทียะเจียค

จ. ถามากับพยัญชนะโฆมะ ตัวสะกดเป็น ย ออกเสียงเป็น อีย หรือเอีย อย่างเสียง ไอ โฆมะ เช่น ทย เป็น จีย หรือเจีย

ฉ. ถามากับพยัญชนะโฆมะ ตัวสะกดเป็น ร หรือ ฤ ฌ ออกเสียงเป็น เอือร์ เช่น ฐฺร เป็น เจือร์ ฐรม เป็น เทือร์

การบันทึกเสียงคำเขมรด้วยอักษรไทย

มีเสียงหลายเสียงในภาษาเขมรที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย บางเสียงถึงจะถือเป็นเสียงเดียวกัน เช่น เสียงอัว เสียงเออ ที่มาักับพยัญชนะอโฆมะ หรือเสียงเอีย ที่มาจากสระอามาักับพยัญชนะโฆมะ แต่เมื่อฟังเสียงชาวเขมรแล้วจะ เห็นไคว่า ไม่ตรงกับเสียงไทยที่เคียวนัก แต่เราไม่มีรูปสระใด หรือวิธีเขียนอื่นใด ให้ตรงกับเสียงสระดังกล่าวได้ จึงต้องคงเขียนรูปสระไว้เช่นนั้น การบันทึกเสียง คำเขมรได้แต่เสียงที่ใกล้เคียง ส่วนการออกเสียงจริง ๆ ต้องไปฟังจากปากชาวเขมร เอง

อนึ่งเสียงภาษาเขมรก็มีอยู่หลายเสียงที่ต่างกันไปตามท้องถิ่นต่างในประเทศ
กัมพูชา ตามหลักการออกเสียงภาษาเขมรโดยเฉพาะที่ศาสตราจารย์นำ ทองคำวรรณ
กล่าวไว้ในหนังสือหลักภาษาเขมร เสียงสระที่มีปัญหา คือไม่ตรงกับเสียงไทย ทั้ง ๆ
ที่รูปสระเดียวกัน มีอยู่ 5 เสียง คือ

สระที่มากับพยัญชนะโอฆะ ไคแก่

เออ เขมรออกเสียงคล้ายคล้าย อา กับ อี หรือ อา กับ เออ
เช่น เกิด เราไม่มีรูปสระอื่นบันทึกไว้ จำต้องใช้รูปสระเออ เป็น เกิด

โอ เขมรออกเสียงค่อนข้างไปทาง ออ จึงใช้เสียง ออ บันทึกและ โอะ
คือเสียง โอ มีจุดสองจุดที่เป็นเครื่องหมายเสียงหนักและใช้วิสรรชนีย์แทนนั้น ไม่ได้
หมายความว่า เป็นสระเสียงสั้น คือ สระเอาะ แต่เป็นเสียง ออ ที่มีลมหายใจแรง
อยู่ควย จึงเขียนเป็น ออะห์ที่ให้ ห์ ก็ต้องการให้รู้ว่าเป็นเสียงหนัก เช่น โจระ
เป็น จุรห

สระที่มากับพยัญชนะโฆฆะ

เอ๊ย ที่มาจากสระ อา ที่มากับพยัญชนะโฆฆะ เขมรหาได้ออกเสียง
อย่างเดียวกับเอ๊ย ที่มีมาแต่ดั้งเดิมไม่ แต่ออกเสียงคล้าย อี กับ อา หรือเอ๊ย
กับ อา เช่น เมียน จาก มาน (มี) ออกเสียงต่างกับ เมียน (ลำไย) และ
เสียง เอ๊ย เช่นข้างต้นไม่มีในระบบเสียงของไทย ไม่อาจหาวิธีใดบันทึกได้จึงต้อง
บันทึกด้วยรูปสระเอ๊ยเช่นเดียวกัน

แอ เขมรออกเสียงครึ่ง เอ ครึ่ง แอ แต่ค่อนข้างไปทางเอ จึงบันทึกด้วย
เอ เช่น แคน เป็น เกน

ไอ เขมรออกเสียงเป็น อี้ หรือถ้าจะให้ง่ายก็เป็นเอ๊ย ในพจนานุกรม
นี้ บันทึกนี้เอ๊ย เช่น ไน (แห่งของ) เป็น เนีย

เสียงที่บันทึกตามเสียงชาวพระตะบองและต่างกับเสียงชาวพนมเปญ มีดังนี้

คือ

อ มากับพยัญชนะโฆษะ บันทึกเป็นเสียง อัว (เสียงอัวนี้ก็ไม่เหมือนกับเสียงอัวของไทยที่เคียวนัก) เช่น ค บันทึก เป็น กัว ไม่ใช่ โกอ เมื่อมีพยัญชนะควบกล้ำหรือมีตัวสะกดคงไข่อัว เช่น เคียวกัน คือ คร (กรัว) ครก (กรวก)

เมื่อมีเครื่องหมายรสัญญา ที่ตัวสะกดทำให้เสียงสั้นลงก็ไข่มั้ไ้ดูแสดงไว้ เช่น ชก (จัวก) คงออกเสียงเป็นอัว อย่างข้างตน

เมื่อมีนิคหิตเป็น อ จึงออกเสียงเป็น อัวม เช่น คำราม เป็นกัวม เรียมไม่ใช่กม เรียม

แต่บางคำออกเสียงเป็น อุม เช่น นั เป็น นุม ภู เป็น พุม แต่ที่คงเป็น อม อย่างอื่นอื่น ๆ ก็มี เช่น ฆั เป็น ทม

อา มากับพยัญชนะโฆษะ คำตาย (ยกเว้นพยัญชนะวรรค ก) มีเครื่องหมายรสัญญา ที่ตัวสะกดออกเสียงเป็น เอือ ไม่ใช่ ออ อย่างอื่นอื่น จึงบันทึกเสียงตามนั้น เช่น ชาค เป็น เทือค มาต เป็น เมือค

ไอ มากับพยัญชนะโฆษะ มีเครื่องหมายจุดสองจุด แสดงว่าเป็นเสียงหนัก ออกเป็นเสียงอัวะห์ เช่น โคระ เป็น กุวะห์ โดมะ เป็น ชุมวะห์

เอา มากับพยัญชนะโฆษะ ออกเสียงเป็น เอิว ก็มี โอิว ก็มี อิว ก็มี

พยัญชนะตน

พยัญชนะตนเคียว ไม่สู้มีปัญหา มาก คงบันทึกได้ตรงตามเขมร

พยัญชนะตัวสะกดมีการออกเสียงต่าง ๆ กัน กล่าว ในหลักการออกเสียง แต่ในการบันทึกเป็นไปไ้คั้งนี้คือ

ร สะกด ถึง ร จะไม่ออกเสียง แต่คงเขียน รั ไว้ เพื่อให้เป็นที่สังเกตว่าคั้งนั้น ๆ มี ร สะกด เวลาเขียนจะได้สะกดถูก มีผู้กล่าวว่าบางท้องถิ่นคงออก

เสียง ร สะกด และออกเป็นเสียงรวิ ไม้ไซ่เสียงแมกน อย่าง ร ของเรา

ก สะกด คงเขียน ก สะกดทุกคำไป เพราะผู้ทำกล่าวว่าการออกเสียง ก กร่อนหายไปก็ดี ออกเป็นเสียง จ สะกดในคำที่มากับสระหน้าก็ดี มิได้ออกเสียงเป็นเช่นนั้นทุกคำไป ทั้งการออกเสียงเช่นนั้น มิใช่การออกเสียงที่ถูกต้อง จึงขอให้คง ก ไว้เสียงที่ถูกควรเป็นเสียงที่ออกตรงตามตัวเขียน

ส สะกด เขมรไม่ออกเสียง ส สะกด แต่ออกเสียงเป็นเสียงหนักแทน คำใดที่มี ส สะกด จึงเขียน ะ วิสรรชนีย์ กำกับไว้ ทั้งยังใส่ ส ไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ใช้รู้ได้ว่า คำนั้น ๆ เป็น ส สะกด ไม้ไซ่คำที่มี : จุกสองจุก อันเป็นเครื่องหมายเสียงหนัก เมื่อเขียนกลับไปเป็นคำเขมร จะได้เขียนไ้ถูกต้อง

พยัญชนะควบกล้ำ มีหลายเสียงที่บันทึกตามเสียงอันอาจแตกต่างจากหลักเกณฑ์ไปบ้าง คือ

กน ออกเสียงเป็น คน กังคำ กนง บันทึกเป็น คนง
 คน ออกเสียงเป็น คน กังคำ คนา บันทึกเป็น คนैया

การบันทึกคำของเขมรด้วยวิธีใช้จุดพินทุข้างใต้พยัญชนะต้นแทนที่จะเขียนตามแบบไทย เช่น เฉว่ง เขียน เชว่ง แทน เชว่ง หรือ ชะเวง ทั้งนี้เพราะการเขียนแบบไทยทำให้เข้าใจว่าพยัญชนะต้นออกเสียงเต็มเสียง ทั้งที่จริงแล้วเขาออกเสียงเบากว่าของภาษาไทยมาก บางคำแทบไม่ได้ยินเลย เช่น ญทก ออกเสียงเป็น ญทวะก็ เขาออกเสียง ญ เพียงนิกเดียว ได้ยินเสียงทวะก็ คังกว่ามาก

บรรจบ พันธุเมธา และคณะ, พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับพระยาอนุนามานราชชน
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จงเจริญการพิมพ์, 2517), 1 : 4-13.

หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดสุรินทร์ได้รวบรวมเกี่ยวกับลักษณะพิเศษของเสียงภาษาพื้นเมืองเขมรเมื่อเทียบกับภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

1. มีคำพ้องกันในความหมาย แต่สำเนียงผิดเพี้ยนไปบ้าง ส่วนมากได้แก่สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ เช่น นาฬิกา แวนตา พัดลม รถยนต์ อาจออกเสียงเป็น นาละกา แวนตา หรถยนต์ เป็นต้น
2. โครงสร้างของประโยคแบบเดียวกัน เช่น ฉันทกินข้าว ก็จะเป็น ขยม ซี บาย
3. เสียงวรรณยุกต์ไม่มี เวลาพูดใช้นั้น เสียงสูงต่ำ
4. เสียงแมกก ไม่มี เช่น เด็ก ออกเสียงเป็น เคะ เด็ก เป็น และ
5. มีเสียงควบกล้ำ เช่น ไฟฟ้า ออกเสียงเป็นไคควา กวา ออกเสียงเป็น กะหวา
6. ตัวสะกด หรือพยัญชนะ ตัว ร ล ออกเสียง รัว เช่น เกิน เป็น เคิร บิน เป็น เหิร เป็นต้น¹

ดังนั้นในการเรียนการสอนครูสอนจะต้องช่วยเหลือเด็กเรื่องการออกเสียงโดยจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจัดได้ดังนี้คือ

1. ฝึกออกเสียงและเทียบเสียง

1.1 ออกเสียงและเทียบเสียงวรรณยุกต์ สามัญ-เอก

กา - ขา

ปา - ป่า

1.2 ออกเสียงและเทียบเสียงวรรณยุกต์ สามัญ-โท

นา - หนา

บาน - บาน

1.3 ออกเสียงและเทียบเสียงวรรณยุกต์ สามัญ-ตรี

นำ - นำ

ชี - ชี

1.4 ออกเสียงและเทียบเสียงวรรณยุกต์ สามัญ-จัตวา

คา - ชา

มา - หมา

1.5 ออกเสียงเทียบเสียง 5 เสียง คือ สามัญ เอก โท
ตรี จัตวา

	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
เทียบเสียง	กา	กา	กา	กา	กา
	คอ	เขา	นอง	เทา	แขน
	คาง	ปาก	หนา	นิ้ว	ชู
	ทา	จมูก	สิ้น	เนื้อ	หัว

2. เด็กนักเรียนออกเสียงตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด
ตัวควบกล้ำ โดยการเทียบเสียงให้นักเรียนเห็นความแตกต่าง
ของเสียง นอกจากนี้เด็กหัดให้เด็กพูดคำที่นักเรียน มักพูดผิดเพี้ยน
บ่อย ๆ และควรเทียบเสียงให้นักเรียนฟังทุกครั้ง เช่น

เล็ก - เละ

นัก - นะ

หก - โหะ

ตก - โทะ

ชิน - คิน

เขา - เคา

เรียน - ริน

เพียร - ฟิน

ลิ - ลี

หลีก - ลิก

เขา - เคา

ไซ - ไค

สว ย - ขว ย กึ ก - เกะ
 คุ รุ - คุ รุ รั ก - รั ะ¹

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนพูด

1. ฝึกออกเสียงใหญ่ความหมาย ให้พูดเป็นคำ ตามเสียงครู พร้อมกับให้ดูสิ่งของ รูปภาพ หรือแสดงท่าทาง ครูชี้ภาพ สิ่งของ หรือท่าทางแล้วพูดออกเสียงให้นักเรียนว่าตาม
2. ฝึกให้พูดโดยบอกสิ่งของหรือรูปภาพ ใ้ภาพ หรือสิ่งของที่ฝึกในข้อ 1 แต่ครูไม่ต้องพูดนำ เพียงแต่คอยชี้ และให้เด็กออกเสียงบอกชื่อสิ่งของ หรือภาพนั้น ๆ
3. ฝึกออกเสียงพร้อมกันในคำหรือประโยคที่มีความหมายโดยใ้ภาพ หรือสิ่งของ ครูชี้พร้อมกับพูดประโยคสั้น ๆ ให้เด็กว่าตาม
4. ฝึกบรรยายภาพ เป็นการฝึกพูดประโยคสั้น ๆ โดยใ้ภาพสิ่งของ เป็นเครื่องจูงใจ ครูชี้ที่ภาพหรือสิ่งของแล้วเด็กพูดเป็นประโยคสั้น เช่น
 คุ รุ ชี รุ ป แมว
 นั ก เรื ย น นี ้ คื อ รุ ป แมว
5. เล่าเรื่องจากภาพ โดยให้นักเรียนดูภาพแล้วบอกว่ามีภาพอะไร ใครกำลังทำอะไร อาจจะ让孩子ช่วยกันหลาย ๆ คน เพื่อให้สัมพันธ์กับการสอนฟัง ครูอาจตั้งคำถาม เรื่องราวและเหตุการณ์ในภาพแล้วให้นักเรียนตอบ
6. พูดเล่าประสบการณ์ ในการฝึกชั้นแรกครูควรพาเด็กไปดูเหตุการณ์รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ในขณะที่ดู ครูก็บอกนักเรียนไปคยว่าสิ่งที่พบเรียกว่าอะไร เมื่อเข้าชั้นเรียนให้นักเรียนเล่าสิ่งที่พบเห็นให้เพื่อนฟัง เมื่อเด็กมีความกล้าพอที่จะพูดแล้ว ก็ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์บางอย่างในชีวิตประจำวันของตนให้เพื่อนฟัง เช่น ความฝัน สิ่งที่พบเห็นระหว่างมาโรงเรียน

7. การฝึกพูดเพื่ออธิบาย เช่นเดียวกับการเล่าประสบการณ์ ให้
เด็กพูดเรื่องเดียวกัน แต่พูดตามความคิดของตนเอง เช่น พาไปดูกีฬา หากภาพ
เด็กที่แต่งตัวสวย ๆ มาให้เด็กดูแล้วเปรียบเทียบภาพว่าคนชอบอะไร

8. ฝึกมารยาทในการพูด ในการฝึกการพูดครูต้องคำนึงถึงมารยาท
ด้วย พูดให้ชัดถ้อยชัดคำ มีหางเสียง รู้จักจังหวะการพูด และควบคุมอารมณ์ของ
ตนเอง¹

การวิจัยและการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและการศึกษาค้นคว้าในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของเรื่องการรู้จักและออกเสียงคำภาษาไทยกลางของ
เด็กที่พูดเขมรเป็นภาษาพื้นเมือง ยังไม่มีปรากฏ แต่มีงานวิจัยของพินยาลักษณ์
สายันหวิษิต² (Pinyalak Sayanhavigkasit) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การรู้จักและ
ออกเสียงคำและวลีภาษาไทยกลางของชาวฝรั่งเศสและชาวอังกฤษในประเทศไทย"
มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการออกเสียงของชาวอังกฤษและชาว
ฝรั่งเศสในการรู้จักคำและการสร้างคำภาษาไทย และเพื่อให้ออกเสนอแนะในการเตรียม
วัสดุอุปกรณ์ในการสอนแก่ชาวอังกฤษและชาวฝรั่งเศส พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีเขียน
เสียงคำภาษาไทยเป็นตามหลักของการเขียนภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่าง

¹เขตการศึกษา 11, เรื่องเดียวกัน, หน้า 157.

²Pinyalak Sayanhavigkasit, "Recognition and Phonology
of Thai Words and Phrases Used by French and English speaking
resident in Thailand," (Master's thesis, Department of Secondary
School Graduate School Chulalongkorn University, 1964).

ประชากรที่ไ้แบ่งเป็นกลุ่มชาวอังกฤษและกลุ่มชาวฝรั่งเศส กลุ่มละ 12 คน โดยให้อ่านคำภาษาไทย 250 คำ ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ชื่อคำในประวัติศาสตร์ ชื่อพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์ ชื่อบุคคลที่มีชื่อเสียง ชื่อมหาวิทยาลัย โรงเรียน รวมทั้งคำและข้อความธรรมดา ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกเสียงที่พูดโดยพิจารณาความถูกต้องในการออกเสียง และรวบรวมคำที่ออกเสียงแตกต่างจากคำภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า คำและวลีที่ประชากรทั้ง 2 กลุ่มรู้จักและออกเสียงได้ถูกต้องมีจำนวน 27 คำ สำหรับคำอื่น ๆ ไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องเพราะจะออกเสียงบางส่วนของคำตามเสียงที่เคยชิน เช่น พญูชนะ คน เสียงตัวสะกด เสียงสระ บางตัวจะตายโอนเสียงมายังเสียงคำในภาษาไทยด้วย

ชัยโรจน์ เมฆยง ได้วิจัยเรื่อง "การรู้จักและการพูดออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไทยยืมมาใช้ของคนไทยที่มีการศึกษาต่างระดับกัน" เพื่อสืบสาวและเปรียบเทียบการออกเสียงที่มีปัญหาของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไทยยืมมาใช้ โดยวิธีบันทึกเสียงพูดของกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่าผู้พูดพยายามเปลี่ยนการออกเสียงคำศัพท์ของภาษาเดิม ทั้งทางคานพญูชนะ สระ และการเน้นเสียงให้เป็นตามเสียงของผู้พูดเอง¹

กรมวิชาการ² ได้ศึกษาเรื่องประมวลคำของเด็กวัยเริ่มเรียน เมื่อ พ.ศ. 2509 เป็นการศึกษาสืบเนื่องมาจากการสำรวจคำที่เด็กในจังหวัดพระนคร (2508) ประชากรที่ไ้เป็นเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 และชั้นเด็กเล็กอายุ

¹ Chirot Mek-Yong, "Recognition and Phonological Production of English Loanwords by Thai Speakers of Different Educational Levels," (Master's thesis Department of Secondary of Education, Graduate School, Chulalongkorn University, 1965), (Abstract).

² กรมวิชาการ, รายงานการสำรวจประมวลคำของเด็กวัยเริ่มเรียน ตอนที่ 2 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2509), หน้า 1-3.

ระหว่าง 4/1-6/9 ปี มาจากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครรวม 9 โรงเรียน และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันจำนวน 119 คน โดยแบ่งเด็ก ออกเป็นกลุ่ม ให้เด็กแต่ละกลุ่มเล่าเรื่องจากสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ความ มุ่งหมายเพื่อจะหาคำคุณหนึ่ง ซึ่งเป็นคำที่เด็กทุกกลุ่มใช้ร่วมกัน คำที่เด็กใช้ร่วมกัน เหล่านี้เชื่อว่าจะ เป็นคำที่เด็กเหล่านี้รู้จักและเข้าใจความหมายเป็นอย่างดี วิธีการที่ จะได้อพยคำต่าง ๆ ที่เด็กใช้ก็คือ การกระตุ้นให้เด็กพูด แล้วบันทึกเสียงทั้งหมด เมื่อบันทึกเสียงเด็กไว้แล้ว ก็นำมาถอดหาจำนวนถ้อยคำต่าง ๆ ที่เด็กใช้เล่าเรื่อง หาคำที่เด็กทั้งสามกลุ่มใช้ร่วมกันในการ เล่าเรื่องและหาความถี่ของคำที่ใช้ร่วมกันนี้

ผลของการสำรวจพบว่า เมื่อรวมจำนวนถ้อยคำต่าง ๆ ที่เด็กทั้งสามกลุ่ม ใช้ในการเล่าเรื่อง เขาด้วยกันแล้ว ได้จำนวนถ้อยคำต่าง ๆ รวม 11,618 คำ เป็น คำนาม 751 คำ คำกริยา 550 คำ คำวิเศษณ์ 255 คำ คำอื่น ๆ 62 คำ และใน จำนวนคำ 1,618 คำนี้ มีคำที่เด็กทั้งสามกลุ่มใช้ร่วมกันอยู่ 387 คำ เป็นคำนาม และคำสรรพนาม 139 คำกริยา 166 คำ คำวิเศษณ์ 57 คำ และคำอื่น ๆ

ประมวลถ้อยคำต่าง ๆ ที่เด็ก 3 กลุ่ม (119 คน) ใช้ร่วมกัน ในการ เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ 3 ชุด

เรียงตามลำดับอักษร

นาม - สรรพนาม

(139 คำ)

กรง	ของขวัญ	เด็ก	แบบ
กระจก	ของเล่น	คนไม่	โย
กระได	ขา	คอน	ประตู
กระต่าย	ขาว	ตะกร้า	ปลา
กระรอก	เทา	ตัว	ป่า
กล	เขาคิน	ตา	ปาก
กลวย	คน	เตี้ยง	ปี

กลอง	คราว	ทอง	ปิ่น
กลอง	ควาย	ทาง	เปิด
กว้าง	คอ	ที่	ผม
กัน	คุณ	เทา	ผัก
กับขาว	งาน	นก	ผ้า
กางเกง	เจ้า	นอง	ผ้าหม
กำลัง	เจ้าของ	นั้น	ผู้ชาย
เกาอี้	เจ้าหญิง	นำ	ผู้ชาย
แก้ว	ใจ	นำตา	ผู้หญิง
ไก่	ช่าง	นำฟู	ผู้ใหญ่
ชน	เชือก	นี้	เพลง
ขนม	ดอกไม้	บันได	พวก
ของ	คืน	บาน	พอ
พี	รถ	สทงค	หมา
เพื่อน	รถจักรยาน	สนาม	หมี
แพะ	รองเท้า	สัตว์	หนู
ฟุตบอล	รัง	เสา	หลัง
ภูเขา	ราน	เตียง	หาง
มัน	รูป	เลื้อ	หีบ
มา	เรื่อง	เลื้อ	หุน
มาลาย	แรค	หนัง	อย่าง
มีด	โรง	หนังสี	อะไร
มือ	โรงเรียน	หนังสีพิมพ์	อัน
เมือง	ละคร	หนา	อาหาร
แม่	ลิง	หนาตาง	อาง
แมว	ลุง	หนู	อาย

แม่น้ำ	ลูก	หมวก	ดูร ¹
ไม้	เล่ม	หมอ	

คำนามจากหนังสือของฉวีวรรณ จึงเจริญ ที่เขียนขึ้นโดยไคพิจารณา การเรียนภาษาของเด็กไทยทั่วประเทศที่มีปัญหาเรื่องภาษาท้องถิ่นเกี่ยวกับภาษาเบื้องต้นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคำเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปแล้วแต่ละภูมิภาคของประเทศ และไคพิจารณาคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จากบัญชีคำซึ่งสถาบันการศึกษาคนควาเรื่องเด็กแห่งชาติเคยสำรวจไว้ในพระนครชนบุรี ซึ่งพออนุมโนได้ว่า เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กภาคอื่น ๆ ด้วย และพิจารณาถึงคำศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อสิ่งของที่เคยเห็น เคยฟัง เคยรู้จัก ตามภาษาถิ่นของคนนั้นมีความสัมพันธ์กับภาพที่เห็นและคำศัพท์ในภาษาไทยที่ครูใช้สอนในโรงเรียน

บัญชีคำที่แบ่งเป็นหมวก

หมวกสัตว์

กุง	จระเข้	ปลา	ห่าน
กา	ควาย	แมว	เสื่อ
ไก่	จิ้งจอก	หมู	ผ้าเสื่อ
แกะ	ช้าง	หมี	สิ่งโต
กวาง	ม้า	หนู	ยี่ราฟ
ลูกไก่	แพะ	วัว	สุนัข
งู	เป็ด	หอย	

หมวกของใช้

แกอื้อ	ชาม	กระทะ	รถ
แกว	ถวย	กระดุม	นาฬิกา
ชวด	คียบ	หวี	ถาด

¹กรมวิชาการ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 7-8.

ชัน	คินสอ	จักร	ที่นอน
เข็มขัด	คินสอสี	เตา	ไม้บรรทัด
แปรง	ตะกร้า	โต๊ะ	ยางลบ
มีด	ตะเกียง	ถุงเท้า	สมุด
มุง	ตุ้ม	ถุงมือ	ผ้า
ซอน	ตู	กระโปรง	ผ้าเช็ดหน้า
ขอลด	กระเช้า	กระจก	ผาnung
ชัน	กางเกง	กลอง	ไฟฟ้า
เชือก	กระถาง	กุญแจ	สายไฟ
			โองน้ำ

หมวดผลไม้

ชมพู	มะปราง	มังคุด	สับปะรด
ชาวโพค	มะม่วง	มะละกอ	ทุเรียน
ฝรั่ง	มะเขือ	ฟักทอง	น้อยหน่า
พุทรา	มะนาว	ลิ้นจี่	เงาะ
ละมุด	มะเฟือง	องุ่น	แตงโม

หมวดคำสถานที่

โรงเรียน	โรงพัก	วัด	ตลาด
โรงละคร	โรงเรียน	บ้าน	โบสถ์
			เจดีย์ ¹

¹ในวรรณ จึงเจริญ, แบบฝึกหัดเตรียมอ่านเล่มหนึ่งสำหรับอนุบาล เด็กเล็ก
ประจำปี 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), ภาคผนวกท้ายเล่ม.

สุคตาพร ประทับฐานุกร¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สีของอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนอนุบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เมื่อพุทธศักราช 2514 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาหลักการเลือกสีของอุปกรณ์การสอนสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ลูกบาศก์สีขนาด 1 ลูกบาศก์นิ้ว ที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสี 4 จำพวก คือสีปฐมภูมิ สีทุติยภูมิ สีตติยภูมิ และสีขาวดำรวม 14 สี จำนวน 10 ชุด ให้นักเรียนเลือกตามลำดับความชอบจากมากไปหาน้อย โดยใช้ทดสอบกับประชากรชายหญิง 100 คนจากโรงเรียนอนุบาล 5 โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนที่อุปกรณ์แต่ละสีได้รับเลือกมีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 1 เปอร์เซ็นต์ สีที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ สีแดง (8.39) รองลงมาคือสีเหลือง (7.62) สีแสด (6.07) สีแสดเหลือง (6.03) สีเขียวเหลือง (5.85) สีแสดแดง (5.78) สีขาว (5.29) สีน้ำเงิน (5.23) สีเขียว (4.55) สีม่วงน้ำเงิน (4.34) สีม่วงแดง (4.22) สีม่วง (3.89) สีน้ำเงิน (3.50) สีดำ (3.31)

คะแนนที่อุปกรณ์แต่ละจำพวกสี ได้รับ มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญ

จำนวนสีที่นักเรียนระดับอนุบาลชอบมากที่สุด คือสีปฐมภูมิหรือเรียกว่าแม่สี มีอยู่ 3 สีคือ สีน้ำเงิน สีแดง สีเหลือง ทั้ง 3 สีนี้เป็นแม่สีซึ่งใช้ผสมกันเป็นสีต่าง ๆ ตามต้องการ

รองลงมาคือสีตติยภูมิ (5.09) ได้แก่สีแสดเหลือง สีแสดแดง สีม่วงแดง สีม่วงน้ำเงิน สีเขียวน้ำเงิน และสีเขียวเหลือง

อันดับรองลงมาอีกคือ สีทุติยภูมิ ได้แก่สีแสด สีส้ม สีเขียว สีม่วง

อันดับสุดท้าย คือสีขาว-ดำ (4.34)

¹สุคตาพร ประทับฐานุกร "สีของอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนระดับอนุบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 9-10.

นักเรียนในระดับอนุบาลชอบสีอุ่นมากกว่าสีเย็น (สีอุ่นได้แก่ สีแดง สีแสด แดง สีแสดเหลือง สีเขียวเหลือง สีเหลืองแก่ และสีเหลือง สีเย็น ได้แก่ สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีม่วงแดง และสีม่วง)

นักเรียนในระดับอนุบาลชอบสีขาว ซึ่งมีความสูงมากกว่าสีดำ ซึ่งมีความ
มืดที่สุด

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปว่าการเลือกสีของอุปกรณ์การสอนสำหรับเด็ก
นักเรียน ระดับอนุบาล ควรใช้สีปฐมภูมิ สีอุ่นและสีขาว เพราะนอกจากจะเป็นสีที่
นักเรียนชอบแล้ว ยังดึงดูดใจนักเรียนได้มากจะช่วยเน้นบรรยากาศในห้องเรียนให้
สดใสยิ่งขึ้น ในการพิจารณาเลือกสี ควรคำนึงถึงความตักกันของสี เพราะนักเรียน
ในระดับนี้ยังขาดความสามารถในการแยกแยะสี นอกจากนี้ยังเสนอแนะครูพิจารณา
จัดหาแท่งไม้ทาสีใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และ
สังคมของเด็ก

เมื่อ ปี พ.ศ. 2509 สุพันธ์ จูทะศร¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์
ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นใน
ประเทศไทย" โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ทราบลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียน
ที่นักเรียนชอบ โดยได้ศึกษาจากตัวอย่างประชากรจำนวน 100 คน ทั้งชายและหญิง
ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน 5 แห่ง ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นการสำรวจ
แบบสี และขนาดของภาพที่นักเรียนชอบ โดยใช้ภาพที่สร้างขึ้นมาจากใหม่แบบสีและ
ขนาดต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ส่วนประกอบที่สองเป็นการศึกษาความชอบในภาพประกอบ
แบบเรียน ของสำนักพิมพ์ตามแห่งที่ใช้อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น คือสำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช ศึกษาภัณฑ์และสื่อการค้า

¹สุพันธ์ จูทะศร, "การวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียน
ที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509), หน้า 89-94.

การศึกษาประเภทแรกผู้วิจัยสร้างภาพขึ้นมาสามชุด ชุดแรกประกอบด้วยภาพ 3 แบบ คือภาพสเก็ชเหมือนจริง ภาพถ่าย และภาพเขียนหยาบ ชุดที่สองประกอบด้วยภาพหลายสี และภาพขาวดำ ซึ่งมี 3 แบบ รวมเป็น 6 ภาพ ชุดที่สามประกอบด้วยภาพขนาดครึ่งหน้า และเต็มหน้า ซึ่งเป็นภาพหลายสี ภาพขาวดำ และมี 3 แบบ รวม 24 ภาพ ผู้วิจัยได้นำภาพแต่ละชุดใหญ่กลุ่มตัวอย่างประชากรครู และให้เลือกว่าตนชอบภาพใต้อันใดมากที่สุดในแต่ละชุด

การศึกษาประเภทที่สอง ผู้วิจัยเลือกแบบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ชั้นละ 3 เล่ม 3 สำนักพิมพ์ เลือกภาพประกอบที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันจากแบบเรียนทั้งสามเล่ม แล้วให้นักเรียนดูว่า ตนชอบภาพจากหนังสือเล่มใต้อันใดมากที่สุด ภาพทั้งหมดมีชั้นละ 10 ชุด (ชุดละ 3 ภาพ จากแบบเรียนต่างสำนักพิมพ์กันเล่มละ 1 ภาพ)

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษารังนี้ไว้ดังนี้

1. ภาพเขียนหยาบมีรายละเอียดน้อย เข้าใจง่าย ได้รับความสนใจมากที่สุด ภาพถ่ายได้รับความสนใจปานกลาง ส่วนภาพวาดเหมือนของจริงได้รับความสนใจน้อยที่สุด
2. ภาพขนาดโตได้รับความสนใจมากกว่าภาพขนาดเล็ก ภาพเขียนหยาบ ขนาดเต็มหน้าได้รับความสนใจมากที่สุด
3. ภาพหลายสีได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ
4. ภาพประกอบแบบเรียนของไทยวัฒนาพานิช ได้รับความสนใจมากกว่าอีกสองสำนักพิมพ์
5. แบบเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นของไทย ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กกว่าครึ่งหน้า

สมทรง สิตลายัน¹ ได้ทำวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ" เมื่อปี พ.ศ. 2516 การวิจัยนี้เพื่อศึกษาดังลักษณะหนังสืออันประกอบด้วย ขนาดรูปเล่ม ขนาดตัวอักษร และลักษณะภาพซึ่งนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และ 7 ชอบ ตลอดจนเหตุผลในการเลือกหนังสือของนักเรียน ในด้านเกี่ยวกับรูปเล่มขนาดตัวอักษรและลักษณะภาพ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย นักเรียนชายหญิงซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมปีที่ 5, 6, 7 ทั่ว 144 คน จากโรงเรียนปวโรฬารวิทยา โรงเรียนสมถวิลราชดำริ โรงเรียนศึกษาวพัฒนา โรงเรียนสามัญมหาวิธานุวัตร โรงเรียนเทศบาลวัดลาดบัวขาว และโรงเรียนเทศบาลวัดมหาพฤฒาราม จำนวนโรงเรียนละ 24 คน หนังสือที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองมีจำนวน 10 เล่ม และได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับหนังสือเด็กแล้วว่าเหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาตอนปลาย จากนั้นได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลในการเลือกขนาดรูปเล่มขนาดตัวอักษรและลักษณะภาพ มาหาการอยละ

ผลการวิจัย

1. นักเรียนชอบขนาดรูปเล่ม 6" x 8.5" ประเภทวางแนวดิ่งมากที่สุดทุกระดับชั้น
2. นักเรียนชอบอักษรประเภท ๘.๕. 20 ปอยท์ ตัวเรียงหางมากที่สุดทุกระดับชั้น (๘.๕. หมายถึง ลักษณะรูปร่างของตัวหนังสือค่อนข้างหนา และค่ากว่าตัวเหลี่ยมธรรมดา 20 ปอยท์ 0.28 นิ้ว)

¹สมทรง สิตลายัน, "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า ง-จ.

3. นักเรียนชอบภาพวาดแบบไทยแท้ พิมพ์สอสี 4 สี มากที่สุด
4. ในการเลือกขนาดรูปเล่ม นักเรียนส่วนใหญ่เลือกโดยถือความกระชับ และการเปิดง่ายเป็นเกณฑ์
5. ในการเลือกขนาดตัวอักษร นักเรียนส่วนใหญ่เลือกโดยถือความชัดเจนของตัวอักษรเป็นเกณฑ์
6. ในการเลือกลักษณะภาพ นักเรียนส่วนใหญ่เลือกโดยถือสีสวย สะดุดตาเป็นเกณฑ์
7. นักเรียนมีความเห็นว่า หนังสือขนาด 5 x 7.25" กระชับที่สุด ขนาด 6" x 8.5" เหมาะในการถือที่สุด
8. นักเรียนมีความเห็นว่าตัวอักษรประเภท ผ.ศ. คำรุ่นใหม่ ขนาด 19 $\frac{1}{2}$ ปอยท์ มีส่วนหน้าส่วนค้ำมาก มีความชัดเจนที่สุด ตัวอักษรประเภท ผ.ศ. 20 ปอยท์ ตัวเรียงห่าง อ่านง่ายและน่าอ่านที่สุด
9. นักเรียนมีความเห็นว่าภาพถ่ายสีธรรมชาติมีความชัดเจนที่สุด

ในปี พ.ศ. 2522 สุปรียา โคจรสวัสดิ์¹ ได้วิจัยเรื่อง "หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล" การวิจัยนี้เพื่อศึกษาหนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาลในด้านความเหมาะสมและความสัมพันธ์ของภาพกับเนื้อหา รูปแบบ สี และขนาดของภาพ รวมทั้งความสนใจในเนื้อเรื่องในหนังสือภาพของเด็กในระดับอนุบาล โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 จากโรงเรียนอนุบาลเอกชน โรงเรียนอนุบาลรัฐบาล โรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยเลือกสุ่มมา 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คน เป็นชาย 10 คน

¹สุปรียา โคจรสวัสดิ์, "หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า ง-จ.

สมพงษ์ ศิริเจริญ¹ ไคโทซอคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ โดยอ้างถึงหลักการวิจัยเกี่ยวกับรูปภาพไว้ดังนี้คือ

1. รูปภาพในหนังสือช่วยเราความสนใจของผู้อ่านอย่างใดคนหนึ่ง
2. รูปภาพช่วยแปลความหมายของเนื้อหาในคำรา
3. รูปภาพช่วยให้ผู้อ่านจดจำเนื้อหาจากคำราได้ดีขึ้น
4. ภาพสีจะช่วยให้เพิ่มความสนใจและความเป็นจริงไคดีกว่าภาพขาวดำ
5. ภาพยังมีขนาดใหญ่ขึ้นเพียงไค ก็จะช่วยดึงดูดความสนใจไคมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น
6. คำบรรยายประกอบภาพนั้นควรเขียนให้สมบูรณ์เท่าที่จะทำได้ เช่นควรเขียนเรื่องย่อ ๆ ซึ่งยากที่จะแสดงให้เห็นไคจากภาพ เขียนความหมายที่เกี่ยวข้อง หรือขยายความของรูปภาพนั้น เป็นต้น
7. ไค ๆ ชอบรูปภาพขนาดใหญ่หน้า หรือครึ่งหน้ามากกว่าขนาดเล็ก
8. เพื่อให้ไคผลอย่างเต็มที่ หนังสือควรมีรูปภาพประมาณครึ่งหนึ่งของเล่ม
9. ผลของภาพนั้นจะมีมากน้อยเพียงไคขึ้นอยู่กับเนื้อหาของเรื่องนั้นว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับชีวิตและความสนใจของผู้อ่านเพียงไค
10. ลักษณะหรือส่วนที่สำคัญของภาพนั้น ควรจะอยู่ตรงกลางหรือใกล้มุมซ้ายของภาพ
11. ผู้ไคจะแปลความหมายของภาพไคไคเพียงไคนั้นขึ้นอยู่กับว่าเราจะสามารถเลือกภาพใหม่ความสัมพันธ์กับประสบการณ์ไคของผู้ไคไคเพียงไค

¹สมพงษ์ ศิริเจริญ, "การวิจัยที่น่าสนใจทางโลศทัศน์ศึกษา," วารสารอุปกรณ์การศึกษา 12 (มีนาคม-เมษายน 2505) : 22-25.

หญิง 10 คน รวม 60 คน อายุระหว่าง 5-6 ปี

หนังสือที่เลือกใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบ คือหนังสือภาพที่พิมพ์จาก
ต่างประเทศจำนวน 17 เล่ม ให้นักเรียนเลือกหนังสือ 4 ครั้ง และตอบคำถาม

- ครั้งที่ 1 ให้นักเรียนเลือกหนังสือที่นักเรียนเห็นว่ามีสีสันสวยที่สุด 1 เล่ม
ครั้งที่ 2 ให้นักเรียนเลือกหนังสือที่มีภาพขนาดใหญ่ที่นักเรียนชอบที่สุด 1 เล่ม
ครั้งที่ 3 ให้นักเรียนเลือกหนังสือที่เห็นว่ามีค่าที่สุด 3 เล่ม และบอก
เหตุผลแล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องในหนังสือทั้ง 3 เล่มให้ฟัง
เพื่อทราบความเหมาะสมของภาพกับเนื้อหาของเรื่อง
ครั้งที่ 4 ให้นักเรียนเลือกหนังสือที่นักเรียนเห็นว่าไม่ชอบที่สุด 1 เล่ม
และให้เหตุผล แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาकारอยละ

ผลการวิจัย

1. หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กในระดับอนุบาล เป็นภาพถ่าย ๆ
ไม่มีรายละเอียดซับซ้อน มี 2 มิติ สีสันสดใส และเป็นพวกสีอ่อน
2. หนังสือภาพที่เหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่อง และเป็นภาพที่มีชีวิต
ชีวา เหมาะสมกับเด็กในระดับอนุบาลที่สุด
3. รูปแบบของภาพที่เป็นภาพเขียนที่มีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนแบบภาพ
การ์ตูน เป็นที่สนใจของเด็กในระดับอนุบาลที่สุด
4. สีที่สดใส และเป็นจำพวกสีอ่อนได้รับความสนใจมากที่สุด
5. ภาพขนาดใหญ่จะได้รับการเลือกมากที่สุด
6. หนังสือที่มี เนื้อเรื่องของภาพไม่สนุก ภาพสีไม่สวย จะไม่เป็นที่
สนใจของเด็กในระดับนี้

การวิจัยและการศึกษาค้นคว้าในต่างประเทศ

เฮเลน แอนเนสเคน รุท¹ (Helen Anesden Ruth) ได้วิจัยเรื่อง การชอบหนังสือนิทานประกอบรูปภาพต่างของเด็ก (Children's Preferences in Picture Story Book Variables) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าเด็กในช่วงวัย 3-5 ปี สนใจหนังสือประเภทใดมากที่สุด ชอบภาพประเภทไหน ก็ดี มีลักษณะภาพและเรื่องเป็นอย่างไร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 60 คน อายุตั้งแต่ 3-5 ปี จากโรงเรียนอนุบาล 3 โรงเรียน โดยเลือกนักเรียนมาโรงเรียนละ 20 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 10 คน

ภาพที่ใช้ในการทดสอบมีจำนวน 10 ภาพ แยกเป็น 2 กลุ่ม ภาพในกลุ่มที่ 1 แต่ละภาพจะมีจำนวนสีในแต่ละภาพแตกต่างกัน คุณค่าของสีและแบบการเขียนก็แตกต่างกันกับคุณค่าของสีและแบบการเขียนก็แตกต่างกัน ส่วนอีกกลุ่มเป็นภาพถ่ายขาวดำที่ได้จากหนังสือภาพที่ใช้ทั้ง 2 กลุ่ม จะเป็นภาพถ่ายและภาพเขียนแยกออกดังนี้

1. ภาพลายเส้นขาวดำ
2. ภาพเขียนสีเดียว
3. ภาพเขียน 2 สี
4. ภาพเขียน 3 สี
5. ภาพเขียน 4 สี เป็นภาพถ่ายของจริงตามธรรมชาติและ เป็นภาพที่มีสีครบทุกสี
6. ภาพเขียน 4 สี เป็นสีอ่อนทุกสี
7. ภาพเขียน 4 สี เป็นสีเข้มทุกสี
8. ภาพถ่ายขาวดำ

¹Helen Anesden Ruth, "Children's Preferences in Picture Story Book Variables," Journal of Educational Research 53 (April 1960) : 309-312.

9. ภาพเขียนเหมือนจริง 4 สี

10. ภาพประติมากรรม 4 สี

ภาพ 1-5 ใ้ช้วัดจำนวนสีที่ชอบ

ภาพ 6-7 ใ้ช้วัดคุณค่าของสีที่เด็กชอบ

ภาพ 8-10 ใ้ช้วัดลักษณะภาพเขียนที่เด็กชอบ สำหรับภาพที่ 8 เพื่อศึกษาความชอบเกี่ยวกับภาพถ่าย

เด็กแต่ละคนจะได้รับการทดสอบ 2 ครั้ง โดยเว้นระยะ 1 สัปดาห์ รูปที่ 1 ทดสอบจะวางไว้บนโต๊ะ และให้เด็กเลือกรูปที่ชอบที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กเล็กมักจะมี ความชอบในรูปภาพที่ชัดแย้งกันบ้าง คือ ชอบภาพต่าง ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามผลส่วนรวมแสดงได้ว่า ความชอบภาพไม่แตกต่างกันมากนัก
2. จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ปรากฏว่า ชอบสีที่เป็นที่เชื่อถือได้
3. จากการทดสอบปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องเพศ สภาวะเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความสามารถในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างประชากร
4. เด็กมักเลือกภาพที่อยู่คานขวามากกว่าคานซ้าย
5. ภาพ 4 สี ทั้งสีอ่อนและเข้มได้รับเลือกมากกว่าขาวดำ
6. ภาพถ่ายขาวดำได้รับความสนใจมากกว่าภาพลายเส้นขาวดำ
- ✓ 7. ภาพเขียนง่าย ๆ ที่สร้างจินตนาการได้รับความสนใจมากกว่าภาพถ่ายและภาพเหมือนจริง
- ✓ 8. ภาพที่สร้างจินตนาการจะได้รับความสนใจมากกว่าภาพเหมือนจริง
9. ภาพ 4 สี ได้รับความสนใจมากกว่าภาพ 2 หรือ 3 สี

เจอร์ราร์ด สเมอร์ดอน¹ (Gerald Smerdon) ได้ทำวิจัยเรื่อง "Children's Preference in Illustration" เพื่อเปรียบเทียบความชอบเกี่ยวกับภาพของเด็ก 3 กลุ่ม อายุการเลือกภาพ รวมทั้งความแตกต่างในการเลือกของเด็กชายและเด็กหญิง

ในการดำเนินการวิจัยเขาได้แบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม อายุตั้งแต่ 6-15 ปี กลุ่มที่ 1 อายุ 6-7 ปี กลุ่มที่ 2 อายุ 7-9 ปี กลุ่มที่ 3 อายุ 9-11 ปี และกลุ่มที่ 4 อายุ 11-15 ปี ให้เด็กเลือกภาพโดยจัดอันดับความชอบ เป็นภาพปราสาท ซึ่งเขียนแบบเหมือนจริง และมีรายละเอียดมากที่สุด จนถึงภาพนามธรรม (Abstract) มีทั้งหมด 6 ภาพ เป็นภาพขาวดำ

ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กอายุน้อยเลือกภาพที่มีรายละเอียดน้อยที่สุด คือเป็นภาพเขียนอย่างง่าย ๆ ส่วนเด็กโตเลือกภาพที่มีรายละเอียดมากที่สุด และเป็นภาพเหมือนจริง ภาพที่เด็กส่วนใหญ่ชอบน้อยที่สุด คือ ภาพนามธรรม (Abstract) เด็กส่วนใหญ่ชอบภาพตรงตามความเห็นของนักเขียนภาพว่าเป็นตัวแทนของภาพที่ตรงกันข้ามกับภาพนามธรรม (Abstract) เด็กต่างวัยมีความชอบต่างกันบ้างเล็กน้อย

Rudisill² ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องคุณภาพของภาพในด้านที่เกี่ยวกับสีที่เด็กชอบ ใน ค.ศ. 1952 โดยใช้ภาพวาดสีเหมือนจริง ภาพวาดสีไม่ใช่แบบเหมือนจริง และภาพวาดขาวดำ ให้เด็กดูแล้วเลือกภาพที่ชอบที่สุด ปรากฏว่าเด็กชอบภาพเหมือนจริงสี และชอบภาพวาดขาวดำ มากกว่าภาพวาดสีแบบไม่เหมือนจริง เด็กโตจะชอบภาพเหมือนจริงมากกว่าเด็กเล็ก ผู้วิจัยให้ความเห็นว่าภาพที่ระบายสีจะช่วยให้มองเห็นเป็นจริงเป็นจังสมบูรณ์ขึ้น สีช่วยให้ภาพมีส่วนสำคัญ ไม่ว่าภาพนั้นจะระบายสีหรือ

¹Gerald Smerdon "Children's Preferences in Illustration," Children's Literature in Education 20 (Spring 1976) : 17-31.

²Madel Rudisill, "Children's Preferences for Color V.S. Other Qualities in Illustration," Elementary School Journal (April 1952) : 444.

ไม่ระบายนี่ก็ตามภาพที่เหมือนความจริงจะมีความสำคัญกว่าภาพที่ระบายสีแต่ไม่เหมือนจริง
มีคุณค่าทางการศึกษามากที่สุด

Travers¹ ได้ศึกษางานวิจัยของผู้อื่นในหลาย ๆ ด้านแล้ว สรุปลักษณะภาพ
ประกอบ หนังสือสำหรับเด็กเล็ก ในสาระสำคัญควรจะเป็นดังนี้คือ ควรจะเป็นแบบเหมือน
จริง มีลักษณะง่าย ๆ ไม่มีรายละเอียดซับซ้อน และมีคุณภาพสูง คือต้องเป็นภาพแบบ
มีชีวิตชีวา มีลักษณะเคลื่อนไหวแบบง่าย ๆ

จากการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย การรู้จักและ
ออกเสียงคำภาษาไทยกลางของเด็กที่พูดเขมรเป็นภาษาพื้นเมือง รวมทั้งการคำนึงถึง
หลักการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ตามผลงานการวิจัยของเปียเจท์ที่ว่า "การเรียนรู้ของ
เด็กจะต้องเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete) ซึ่งจับต้องได้มองเห็นได้ เพราะ
เด็กยังไม่สามารถเข้าใจหรือเกิดจินตนาการในสิ่งที่เป็นนามธรรม (abstract) ได้"²
ดังนั้นในการทดสอบครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสร้างแบบทดสอบวัดการรู้จักและออกเสียงคำนามภาษา
ไทยกลางที่เป็นคำนามรูปธรรม โดยใช้ภาพวาดระบายสีให้เหมือนจริง

¹ Robert M.W. Travers, "The Design of Pictures for
Teaching Children in Elementary School," A.V. Communication
Review 18 : 1 (Spring 1970) : 47-63.

² สุนีย์ คล้ายนิล, "เปียเจท์กับแนวทางการศึกษา," ศุภปริทัศน์ 3
(พฤษภาคม 2521) : 31.